

Myntfynd från

LAPPLAND,
NORRBOTTEN OCH
VÄSTERBOTTEN

Eva Wiséhn

Kungl. Myntkabinettet
Stockholm 1995

REFERENSER

TRYCKTA OCH OTRYCKTA

A

- Ahlström, B. & Brekke, B.F & Hemmingsson, B. 1976 Norges mynter. Stockholm.
- Alstertun, R. 1983 Tidigare okänt mynt slaget för Jaroslav den vise, en rysk storfurste med svensk anknytning. *Myntkontakt* 4-5.
- Andersson, K. 1954 Vid den sjätte sjön. En fjällsockens historia. Örebro.
- Awebro, K. m. fl. 1989 *Silvret från Nasafjäll*. Arkeologi vid Silbojokk. Utgiven av Riksantikvarieämbetet.

B

- Beskow, H. 1952 Bidrag till studiet av övre Norrlands kyrkor. *KVHAA Handlingar* 79:1.
- Bolin, S. 1926 Fynd av romerska mynt i det fria Germanien. Lund.
- Broadbent, N. 1982 Den förhistoriska utvecklingen under 7000 år. *Skelleftebygdens historia. Del 3*. Skellefteå.
- Brooke, G.C. 1916 A Catalogue of English Coins in the British Museum.
- Bygdén, A. 1921 Källorna till Piteå sockens äldsta historia. Stockholm.
- Bäärnhelm, G. & Wallerström, T. 1980 Jokkmokks marknad. Luleå.

C

- Cederlund, J.V. 1951 Öjebyn i centrum. Luleå.
- Christiansson, H. 1971 Kalixbygdens förhistoria. *Kalix del 3. Land och fynd*. Uppsala.

D

- Drake, S. 1918 Västerbottenslapparna. Uppsala.
- von Düben, G. 1873 Om Lappland och lapparne, företrädesvis de svenske. *Ethnografiska studier*. Stockholm.

E

- Englund, J.A. 1904 Krigiska besök i Norrbotten. Blad ur Norrbottens historia.
- Enqvist, A. 1935 *Sverige. Geografisk beskrivning*. Del V. Red. Otto Sjögren. Stockholm.
- Erixon, S. 1936 Skattefynd. *Norrbotten*.
- Ernst, A. 1956 Om nogle mønter fra de lappiske funn. *NNUM* 7.

F

- Fjellström, P. 1962 Lapskt silver. Uppsala.
1985 Samernas samhälle i tradition och nutid. Värnamo.
- Fornvännen 1906 Tidskrift för svensk antikvarisk forskning.
- Förteckning 1870 Förteckning öfver Umeå högre elementarläroverks mynt- och medaljsamling 1870. Umeå.

G

- Glas, K. 1907 Förteckning och beskrivning över Umeå högre allmänna läroverks myntsamling år 1907. Umeå.
- Golabiewski, M. 1983 Studie av 1300-tals brakteater i ett depåfynd från Närke. *NM XXXIV*.
- Golabiewski Lannby, M. 1995a Fredrik Barbarossa, ROMA CAPVT MVNDI – tyskt 1100-talsmynt i svenska fynd. *Populär Arkeologi*.
1995b Myntfynd. Nederluleå kyrka. *Årsbok 1993–1994*.
- Gustafsson, L. m.fl. 1984 Mål i Skellefteå. Skellefteå.
- Grundström, H. 1923 Sägner och folktro bland lappar och nybyggare i Jokkmokk. *Norrbotten*.
1924 Sägner och folktro bland lappar och nybyggare i Jokkmokk. *Norrbotten*.
1926 Sägner och folktro bland lappar och nybyggare i Jokkmokk. *Norrbotten*.
1932–33 Sägner och folktro bland lappar och nybyggare i Jokkmokk. *Norrbotten*.

REFERENSER

H

- Hallström, G. 1910–13 Fjällbygdens järnålder I. *Jämtland*.
 1924 Fornminnen (i sockenbeskrivningen för Västerbottens och Norrbottens län). *Sverige. Geografisk beskrivning. Del VI*. Stockholm.
 1932 Lapska offerplatser. *Arkeologiska studier tillägnade HKH Kronprins Gustaf Adolf*. Stockholm.
- Hammarberg, I.,
 Malmer, B.,
 Zachrisson, T. 1989 Byzantine Coins found in Sweden. *Commentationes de Nummis Saeculorum IX–XI*.
- Hatz, G. 1974 Handel und Verkehr zwischen dem Deutschen Reich und Schweden in der späten Wikingerzeit. Lund.
- Hauberg, P. 1900 Myntforhold og udmyntninger intil 1146. D. Kgl. Vidensk. Selsk. Skr. 6. Historisk og Filosofisk Afd. 5.1. Köpenhamn.
- Hildebrand, B.E. 1881 Anglosachsiska mynt i Svenska Kongl. Myntkabinettet. Funna i Sveriges jord. Ny tillökt upplaga. Stockholm.
- Hildebrand, H. 1882–85 Svenska myntfynd i k. Myntkabinettet. *Månadsbladet*.
- Holm, L. 1983 Från förhistoria till historia i Storuman. *Västerbotten 2*.
- Huggert, A. 1984 Ett medeltida myntfynd från Tingsholmen vid Piteå. *THULE 2*.
 1985 Münzen im Mittelalterlichen Kyrkbyn in Piteå. *Archaeology and Environment 4*. Umeå.
- Högström, P. 1747 Beskrifning öfwer de til Sveriges Krona lydande Lappmarker. Stockholm.

J

- Jammer, V.,
 Linder Welin, U.S.,
 Malmer, B.,
 Rasmusson, N.L. 1956 Mynten i de lappska offerplatsfynden. (*I Sernings avh. Lapska offerplatsfynd från järnålder och medeltid i de svenska lappmarkerna*). Uppsala.
- Jansson, S.O. 1950 Måttordbok. Svenska måttstermer före metersystemet. *Nordiska museet*. Stockholm.
- Jensen, J.S. 1974 Numismatisk opslagsbog. Mønter fra vikingetid til vor tid. Köpenhamn.
- Jonsson, K. 1987 Viking Age Hoards and Late Anglo-Saxon Coins. Stockholm.
 1991 A new Norwegian Viking-Age coin type. *NNÅ*.

K

- Klackenberg, H. 1992 Moneta nostra. Monetarisering i medeltidens Sverige. Lund.
- Körningh, J.F. (1956) Berättelse om en missionsresa till Lappland 1659–60. Översatt från latin av John Granlund. Nordiska museet. *Acta Lapponica IX:I*.

L

- Læstadius, F. 1920 Efterlämnade papper publ. i *Västerbottens Läns Hembygdsförenings årsbok*.
- Lagerqvist, L.O. 1970 Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt. Stockholm.
- 1971 Ulf Jarls Svealandsmynt. *NNUM 2*.
- 1986 Rec.: A. Huggert. Münzen im Mittelalterlichen Kyrkbyn in Piteå. *SNT 1986:2*.
- Lagerqvist, L.O. & Nathorst-Böös, E. 1981 Mynt, sedlar och medaljer. Ur numismatikens historia. Borås.
- 1993 Vad kostade det? Priser och löner från medeltid till våra dagar. 3:e uppl. Stockholm.
- Liljegren, J.G. 1830 Strödda anteckningar om fynd i Sveriges jord med en dertill hörande förteckning. *KVHAA Handlingar 13*. Stockholm.
- Lindholm, P.A. 1926 Västerbotten. Läsebok för skola och hem. *Hembygdsböckerna*. Uppsala.
- Lindqvist, G., Thor, L. & Carlsson, T. 1984 Museiboken. Sveriges läns museer. Borås.
- Ljunggren, C.J. 1903 Skildring af krigshändelser i Öster- och Västerbotten 1808–09. *Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland LVIII*. Helsingfors.
- Lundberg-Spång, Å. 1987 Västerbottens förhistoria. Inlandet. *Markkontakt 2–3*.
- Lundholm, K. 1973 Norrbotten tar form. Luleå.
- 1978 Öjebyn förr och nu. Luleå.
- 1980 Jokkmokks marknad. Luleå.
- 1989 De arkeologiska utgrävningarna 1972. *Kalix del 4: Nederkalix kyrka*.
- 1993 Norrbotten i Den svenska historien. *Norrbotten, årsbok*.

REFERENSER

M

- Malmer, B. 1961 A contribution to the Numismatic History of Norway. *Commentationes de Nummis Saeculorum IX–XI in Suecia Repertis* I. Stockholm.
- 1966 Nordiska mynt före år 1000. *Acta Archaeologica Lundensica*. Lund.
- 1980 Den senmedeltida penningen i Sverige. *KVHAA Handlingar* 31.
- Manker, E. 1958 Fynd och forskning i lappmarken. *Fataburen*.
- 1961 Lappmarksgravar. Dödsföreställningar och gravskick i lappmarken. *Acta lapponica XVII*. Stockholm.
- Mattingly, H. & Sydenham, E. 1923–94 Roman Imperial Coinage. Vol I–X.
- Menadier, J. 1913 Die Achener Münzen. *Zeitschrift für Numismatik* 30. Berlin.
- N
- Nilsson, T. 1993 Se upp för hörnet vid Bjuröklubb.
- NNUM 1936– Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.
- NNÅ 1936– Nordisk Numismatisk Årsskrift.
- Noderman, M. 1955 Fynd och förvärv. *Jämten* 1955.
- Norberg, R. 1932–33 Den medeltida silverskatten från Töre. *Norrbottnen*.
- 1943–45 Norrländska skattefynd som vittnesbörd om ofredstider I–II. *Årsskrift för Nordens försvar*.
- Nordén, Å. 1985 Sällsamheter i Norrbotten. Kustlandet. Luleå.
- Numismatiska Meddelanden 1873 ff Skriftserie som utges av Svenska Numismatiska Föreningen.
- Nyström, B. m.fl. 1984 Museiguiden. Vägledning till svenska museer. Kristianstad.
- Nyström, C.H. 1931 Bure kloster. *Västerbottens läns hembygdsförenings årsbok*.

- P
- Pihl, C. 1959 Livet i det gamla Överkalix. Stockholm.
- R
- Redogörelse 1865 Redogörelse för Högre Elementarläroverket i Umeå äfvensom för Lägre Elementarläroverken uti Piteå, Haparanda och Skellefteå under läsåret 1864-65. Umeå.
- Renhorn, G. 1924-25 Skatten på Gullön. *Västerbottens Läns Hembygdsförenings årsbok*.
- Rosenberg, C.M. 1883 Geografiskt-Statistiskt Handlexikon öfver Sverige. Stockholm.
- Rydh, H. 1925 Die Verbreitung deutscher Münzen in den Funden aus der Wikingerzeit Schwedens. *Studien zur vorgeschichtlichen Archäologie*. Leipzig.
- S
- Samzelius, H. 1902 Sagor och sägner, skrock och öfvertro från finnbygder och lappmarker. *Meddelanden från Nordiska museet*.
- Sarvas, P. 1969 De svenska myntskatterna från 1700-talet. *NNÅ*.
- Schive, C.I. 1865 Norges mynter i middel-alderen. Kristiania.
- Schnittger, B. 1918 Kungliga myntkabinettets tillväxt under åren 1915-1916. *NM XXI*.
- Schück, H. 1935-44 KVHAA, dess förhistoria och historia.
- Serning, I. 1956a Lappska offerplatsfynd från järnålder till medeltid i de svenska lappmarkerna. Uppsala.
1956b Järnåldern i norra Fennoskandia. *Västerbotten* 1956.
1960 Övre Norrlands järnålder. *Skrifter utgivna av Vetenskapliga biblioteket i Umeå* 4. Umeå.
- Sjögren, O. red 1935 Sverige. Geografisk beskrivning.
- SML 1982-- Sveriges Mynthistoria, Landskapsinventeringen.
- SNT 1983-- Svensk Numismatisk Tidskrift.
- Sommarström, B. 1964 Skidor och spjut. *Fataburen*.

- Steckzén, B. 1964 Birkarlar och lappar. En studie i birkarleväsendets, lappbefolkningens och skinnhandelns historia. *KVHAA:s handlingar Historiska serien 9*. Lund.
- Stierna, S. 1986 Den föränderliga skolan. *Skelleftebygdens historia del 5*.
- Svarstad, C. 1956 Rec. Mynten från de lapska offerplatsfynden (ingår i I. Serings avhandling, se ovan). V. Jammer m.fl.. Uppsala. *NNUM 5*.
- T**
- Tingström, B. 1972 Svensk numismatisk uppslagsbok. Mynt i ord och bild 1521–1972. 3:e uppl. Stockholm.
- 1984 Sveriges plåtmynt 1644–1776. En undersökning av plåtmyntens roll som betalningsmedel. *Stud. Hist. Ups. 135*.
- 1986 Plate Money. The worlds largest currency. (Illustrerad engelsk version av 1984 års upplaga.) Stockholm.
- V/W**
- Wallerström, T. 1992 Rapport över undersökningen av Nederluleå kyrka. Nbm.
- 1995 A Merchant's Depot and a Hiding Place for Stolen Goods – or Saami Sacrificial Sites? *Meddelande från Lunds universitets historiska museum 1993–1994*.
- Wallqvist, E. 1975 Silvervägen. Om äldre kommunikationer i Pite lappmark. *Norrbottnens museum*. Luleå.
- Wanhainen, W.L. 1970 Liv och arbete i Norrbottens finnbygder. *Tornedalica* nr 10.
- Wedbergs klippsamling ca 1860–1911 Johan Otto Wedbergs numismatiska klippsamling, ATA.
- Weiller, R. 1988 Die Münzen von Trier. Düsseldorf.
- Westermarck, U,
Wiséhn, I. 1984 Romerska bronsmynt funna i Sverige. *NNUM1984:4*.
- Wiséhn, I. 1990 Två märkliga myntfynd från Norrbottens län. *SNT 7*.

Z

- Zachrisson, I. 1983 Samiskt, nordiskt, europeiskt. Kring fyndet från Mörtrträsk. *Västerbotten* 2.
- 1984 De samiska metalldepåerna år 1000–1350 i ljuset av fyndet från Mörtrträsket, Lappland. *Archaeology and Environment* 3. Umeå.
- 1984 Samernas medeltida metalloffer. *Populär Arkeologi* 1984:4.

Å

- Årsberättelse 1860 Wördsam Inbjudan till öfvervarande af årsexamen vid Umeå Högre Elementarläroverk den 1 och 2 juni 1860 jemte årsberättelse om Elementar-läroverken uti Umeå, Piteå och Haparanda för läsåret 1859–1860. Umeå.

SVERIGES REGENTER OCH MYNTHERRAR

- Olov Skötkonung ca 995–1022
 Anund Jakob ca 1022–50
 Emund gamle ca 1050–60
 Stenkil ca 1060–66
 Hallsten ca 1066–70
 Håkan Röde ca 1070–1079
 Inge d.ä. ca 1079–1105
 Blot-Sven 1083–85?
 Filip ca 1105–18
 Inge d.y. ca 1105/1118–1125
 Ragnvald Knaphövde 1120-talets mitt
 Magnus Nilsson ca 1125–30
 Sverker d.ä. ca 1130–56
 Erik den helige ca 1156–60
 Magnus Henriksson ca 1160–61
 Karl Sverkersson ca 1158/61–67
 Knut Eriksson 1167–96
 Ärkebiskop Johannes 1185–87 (Uppsala)
 Ärkebiskop Petrus 1188–97 (Uppsala)
 Sverker d.y. Karlsson ca 1196–1208
 Ärkebiskop Olov Lambatunga 1198–1206
 (Uppsala)
 Erik Knutsson ca 1208–16
 Ärkebiskop Valerius 1207–19 (Uppsala)
 Johan Sverkersson 1216–22
 Erik Eriksson läspe och halte ca 1222–29,
 1234–50
 Ulf Fasi jarl ca 1230–48
 Knut Holmgerrson Långe 1229–34
 Birger Magnusson, jarl 1248–66
 Valdemar Birgersson 1250–75
 Hertig Erik Birgersson ca 1250–75
 Magnus Birgersson Ladulås 1275–90
 Birger Magnusson 1290–1318
 Hertig Erik Magnusson 1303–18 (Söderman-
 land)
 Hertig Valdemar Magnusson 1302–18 (Fin-
 land)
 Magnus Eriksson 1319–63
 Erik Magnusson 1357–59
 Håkan Magnusson 1362–64
 Albrekt av Mecklenburg (A av M) 1364–89
 Margareta 1389–1396/1412
 Erik av Pommern (E av P) 1396–1439/1441
 Kristoffer av Bayern (K av B) 1440–48
 Karl Knutsson Bonde (K Kn) 1448–57,
 1464–65, 1467–70
 Kristian I (Kr I) 1457–64
 Kettel Karlsson Vasa, Jöns Bengtsson
 Oxenstierna, Erik Axelsson Tott, riksförestån-
 dare
 (Interregnum 1465–67)
 Sten Sture d.ä. (SSÄ), riksföreståndare 1470
 –97, 1501–03
 Nils Bosson Sture (Dalarna, hövitsman 1466–94)
 Hans (Johan II) 1497–1501
 Svante Nilsson (SNS), riksföreståndare 1504–
 11/12
 Erik Trolle, riksföreståndare 1512
 Sten Sture d.y. (SSY), riksföreståndare
 1512–20
 Kristian II (Kr II) 1520–21
 Gustav Eriksson Vasa (G I), riksföreståndare
 1521–23
 Gustav I Vasa (G I) 1523–60
 Erik XIV (E XIV) 1560–68
 Hertigarna Johan /III/ och Karl /IX/ 1568
 Johan III (J III) 1568–92
 Sigismund 1592–99
 Hertig Karl /IX/ av Södermanland 1560–
 1604
 Karl /IX/ (K IX), riksföreståndare 1599–1604
 Karl IX (K IX) 1604–11
 Hertig Johan av Östergötland 1606–18
 Gustav II Adolf (G II A) 1611–32
 Kristina 1632–54
 Karl X Gustav (K X G) 1654–60
 Karl XI (K XI) 1660–97
 Karl XII (K XII) 1697–1718
 Ulrika Eleonora (U E) 1719–20
 Fredrik I (F I) 1720–51
 Adolf Fredrik (A F) 1751–71
 Gustav III (G III) 1771–92
 Gustav IV Adolf (G IV A) 1792–1809
 Karl XIII (K XIII) 1809–18
 Karl XIV Johan (K XIV J) 1818–44
 Oskar I (O I) 1844–59
 Karl XV (K XV) 1859–72
 Oskar II (O II) 1872–1907
 Gustav V 1907–50
 Gustav VI Adolf 1950–73
 Carl XVI Gustaf 1973–

BEGREPP OCH FÖRKORTNINGAR

ATA	Antikvarisk-topografiska arkivet, RAÄSHMM.
Banko	Riksdaler och skilling banko. Valören i sedlar och skiljemynt från Rikets Ständers Bank.
Besittningsmynt	Mynt från Sveriges besittningar från E XIV – K XIV J.
BM	Malmer, B.: Den senmedeltida penningen i Sverige. KVHAA Handlingar 31. 1980.
BMC	G.C. Brooke: A Catalogue of English Coins in the British Museum. 1916.
bo	Banko.
Brakteat	Tunt, medeltida silvermynt präglat på en sida. Underlaget vid tillverkningen var bly eller läder. En slät ring, strål- eller punktring, utgör myntets kant. Svenska brakteater präglades som 1 penning men även som $\frac{1}{2}$ penning. Benämningen kom till under slutet av 1600-talet.
Depåfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt undandömts för att vid ett annat tillfälle återhämtas (= skatt). Som depåfynd behandlas även en samling mynt, som av annan anledning tillsammans lagts undan eller uppenbarligen förlorats vid ett och samma tillfälle t.ex. i en börs.
dnr	Diarienummer.
Efterprägling	Efterbildning eller nyprägling av tidigare utgivna mynt.
Ensamfunnet	Fynd av ett mynt som med största sannolikhet oavsiktligt hamnat i jorden utan direkt anknytning till annat fynd.
ESVE	Beteckning på norska mynt från ca 1065–70. Adv bröstbild med omskrift ESVE, rev. ett dubbelkors inom en cirkel med barbarisk inskrift. Enligt B. Malmer 1961 def. P2b.
Fornvännen	Tidskrift för svensk antikvarisk forskning, 1906 ff.
Frånsida	Se åtsida.
Fyrk	Benämning på $\frac{1}{2}$ örtug ca 1507–23, $\frac{1}{4}$ öre ca 1523–1660.
Gravfynd	Fynd av ett eller flera mynt som avsiktligt placerats som gravgåva i eller i direkt anslutning till grav men inte avsetts att återhämtas.
Hbg	Hauberg, P.: Myntforhold og udmyntninger intil 1146. D. Kgl. Vidensk. Selsk. Skr. 6. Historisk og Filosofisk Afd. 5.1. Köpenhamn 1900.

- Hd** Hildebrand, B.E.: *Anglosachsiska mynt i Svenska Kongl. Myntkabinettet*. Funna i Sveriges jord. Ny tillökt upplaga. Stockholm 1881.
- Hopat fynd** Fynd av två eller flera mynt från i huvudsak arkeologiska undersökningar av ett större begränsat område, t.ex. boplatser, kyrkor, kloster, borgar, stadskvarter, där den kronologiska och rumsliga spridningen klart anger att mynten hamnat i jorden vid skilda tillfällen.
- Jetong** Myntliknande föremål som präglats som belöningspenning, spelpenning eller räknepenning. Kan också bäras.
- JLM inv** Jämtlands Läns Museum, inventarium.
- Järnåldern** Tiden före vikingatidens början = från ca 800 till 1050 e. Kr.
- Klipping** Mynt präglat på fyrkantig platt.
- km** Kopparmynt (räknebegrepp).
- KMK** Kungliga Myntkabinettet. Efter år 1975 med tillägget: statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria. Stockholm.
- KMK inv.** Kungliga Myntkabinettets inventarietkatalog från år 1975 med bilagor.
- KMK top.ark.** Myntbeskrivningar, uppgifter om fyndärenden m.m. i KMK:s topografiskt ordnade fyndarkiv.
- Kontramarkering** Officiell motstämpling på redan präglat mynt för att ange t.ex. värdeförhöjning.
- KrA** Mynt med ett krönt A. Svensk penning (brakteat) präglad i Västerås ca 1363–1520. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (ca 1410–1520). Se Malmer 1980.
- KrH** Mynt med ett krönt huvud. Svensk penning (brakteat) präglad i Stockholm ca 1300–1520. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (ca 1410–1520). Se Malmer 1980.
- KrS** Mynt med ett krönt S. Svensk penning (brakteat) präglad i Söderköping från ca 1370 till 1400-talets förre hälft. Delas in i en äldre och en yngre grupp, Å (1300-tal) resp. Y (1400-tal). Se Malmer 1980.
- KVHAA** Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien, Stockholm.
- LL** Lagerqvist, L.O.: *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. Stockholm 1970.
- Malmer** Malmer, B.: *Nordiska mynt före år 1000*. Acta Archaeologica Lundensica. Lund 1966.
Malmer, B.: *A contribution to the Numismatic History of Norway*. Commentationes De Nummis Sæculorum IX–XI in Suecia Repertis. Stockholm 1961.

Medeltid	Från 1000-talets slut – 1520.
Men	Menadier, J.: Die Achener Münzen. Zeitschrift für Numismatik 30. Berlin 1913.
Myntort	Plats där myntet präglats.
Myntpollett	Pollett utgiven av Riksgäldskontoret åren 1799 – 1802 i valörerna $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{4}$ skilling för att råda bot på skiljemyntsbristen. Gällde som mynt i hela riket.
Mynttecken	Se nödmynt.
Nbm inv	Norrbottens museum, inventarium.
Numismatik	Vetenskapen om mynt, medaljer, sedlar och polletter.
NNUM	Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad.
NNÅ	Nordisk Numismatisk Årsskrift, 1936 ff.
NM	Norges Mynter. Ahlström, Brekke, Hemmingsson. 1976.
Nyare tid	Fr.o.m. 1520.
Nödmynt	Kreditmynt med metallvärde långt under det angivna. Utgavs i Sverige åren 1715–19 i koppar (4–8 g) i valören 1 daler sm och kallades officiellt ”mynttecken”. Nödmyntet skulle motsvara det mycket tyngre (756 g) plåtmyntet i samma valör.
Patagon	Albertus- eller Kreuztaler, silvermynt präglat i Spanska Nederländerna från 1612. Den höll något lägre silverhalt än reichstaler men var gångbar som en sådan.
Pjäs	Benämning under 1700-talet på 5 öre i silver (värd 6 öre sm).
Plants	Ett annat ord för platt, se detta.
Platt	Benämning på det opräglade myntämnet. Kallas även plants.
Plåt	Benämning på plåtmynt om 2 daler sm och senare på sedel om 6 daler km.
Plåtmynt	Stort, fyrkantigt kopparmynt präglat med 5 stämplor på en sida. Utgavs i valörerna $\frac{1}{2}$ till 10 daler sm åren 1644–1776 i vikter mellan ca 0,3 – 19,7 kg.
Pollett	Brukades inom t.ex. företag som bevis på rätt till varor och tjänster. Stora Kopparbergs Bergslag lät åren 1719–23, 1762–65, 1790–91 prägla polletter, som även kom att användas som skiljemynt utanför Bergslagens handelsområde.

RAÄ	Riksantikvarieämbetet.
RAÄ/UV	Riksantikvarieämbetet/Undersökningsverksamheten.
rdr	Riksdaler.
RIC	Mattingly, H. & Sydenham, E.: Roman Imperial Coinage. Vol I–X. 1923–94.
Riksmünt	Riksdaler och öre riksmünt. Myntenheter 1855–73.
rmt	Riksmünt.
rst	Runstycke (= 1 öre), se nedan.
Rundmünt	Runda münt till skillnad från klippingar och plåtmünt.
Runstycke	(Rundstycke.) Benämning på rundmüntet 1 öre i silver från år 1522. Från 1700-talet användes namnet på 1 öre km och senare på det likvärda 1/12 skilling (koppar).
Räknepenning	Tillverkades på kontinenten redan på 1200-talet för växlaren till räknetavlan, senare i mässing, med tiden som spelpenning framförallt i Nürnberg under 1600–1800-talen. Förekommer ofta i fynd från nyare tid och kan ha använts som småmünt.
Schive	Schive, C.I.: Norges münter i middel-alderen. Kristiania 1865.
SCS	Gemensam beteckning för ”anonyma” münt präglade under sturetiden (ca 1470–1520). I stället för myntherrens namn står på åtsidan namnet på skyddshelgonet Erik den helige, SCS ERICVS REX.
SHM	Statens Historiska Museum.
SHM/KMK inv.	Den för Statens Historiska Museum och Kungliga Müntkabinettet från början av 1800-talet till 1975 gemensamt förda inventarietkatalogen med bilagor.
sk.	Skilling.
Slant	Benämning på 1 öre sm i koppar under 1600–1700-talen.
sm	Silvermünt (räknebegrepp); även kopparmünt har vanligen valörbeteckningen sm.
SML	Sveriges Münthistoria, Landskapsinventeringen.
SNT	Svensk Numismatisk Tidskrift.
sp.	Specie.
Specie	Valören i silvermünt.

Spelpenning	Präglad jetong använd för att markera vinsten vid kortspel (jämför nutida spelmarker). Präglades dels för enskilda personer, ofta medaljliknande, dels för allmänheten.
Stamp	Präglingsverktyg med framställning av myntet.
Strålring	Se brakteat.
Styver	Benämning under 1700-talets början på 1 öre sm i silver och så småningom på en $\frac{1}{4}$ skilling i koppar.
Ten	Myntämne för prägling i valsverk. Tenen fördes in mellan två valsar, i vilka åt- och frånsidesstampar fanns fastsatta. Sedan tenen färdigpräglats klipptes mynten ut. Metoden användes i Sverige för kopparmynt under 1600-talet.
Vbm	Västerbottens läns museum, Umeå.
Vikingatid	Ca 800 – slutet av 1000-talet.
Åtsida	Den sida av myntet som bär myntherrens främsta symbol i någon form, t.ex. bild/namn. Motsatta sidan benämns frånsida.

REFERENS: Lagerqvist 1970; Tingström 1972; Jensen 1974; Lagerqvist & Nathorst-Böös 1981, 1993.